



Perinnönjako Suomessa ja Venäjällä

Anastasia Nikolaeva

2020 Laurea



Laurea-ammattikorkeakoulu

Perinnönjako Suomessa ja Venäjällä

Anastasia Nikolaeva
Liiketalouden koulutus
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2020

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Suomen ja Venäjän perimyslainsäädäntöjä ja tavoitteena on tuoda esille Suomen ja Venäjän perimyslainsäädännön keskeiset erot. Opinnäytetyössä käytetään metodina oikeusdogmatiikka eli lainoppia. Lainopilla on kaksi tehtävää: tulkinta ja systematisointi. Se tutkii voimassa oleva oikeutta sekä tutkii laissa ja muita oikeuslähteisiä löytyviä materiaalia. Lainoppi myös systematisoi voimassa olevaan oikeutta.

Opinnäytetyön avulla lukija voi saada perustiedot perintöoikeuteen liittyvistä asioista. Opinnäytetyö jakautuu kolmeen eri osaan. Ensimmäinen osa käsittelee Suomen lainsäädäntöä, toinen osa Venäjän lainsäädäntöä ja yhteenvedossa kerrotaan niiden keskeisistä eroista. Opinnäytetyössä ei ole käsitelty kaksoiskansalaisen perinnönjaon kansainvälisen lain näkökulmasta eikä perinnön saantia ulkomailta.

Opinnäytetyössä selvisi, millaisia eroja on Suomen ja Venäjän perintölainsäädäntöjen välillä. Keskeiset erot näkyvät perimysjärjestyksessä, lesken oikeudessa, perintöverossa, ennakkoperinnössä, testamentissa, perinnön vastaanottamisessa, perinnön vastaanottoajassa, perinnöstä luopumisessa sekä perijän kelvottomuudessa. Välttääkseen virheitä ennakkoperinnössä, testamentin teossa ja perinnön saannissa on käännyttävä asiantuntijoiden puoleen molemmissa valtioissa.

Anastasia Nikolaeva

Division of inheritance in Finland and Russia

Year 2020

Pages

35

The purpose of the thesis was to study the Finnish and Russian inheritance legislation and the aim is to highlight the main differences between the Finnish and Russian inheritance legislation. The thesis uses legal dogmatic as a method. Law theory has two functions: interpretation and systematization. It examined existing law as well as material found in law and other sources of law. Jurisprudence also systematizes existing law.

With the help of the thesis, the reader can obtain basic information about matters related to inheritance law. The thesis is divided into three different parts. The first part deals with Finnish legislation, the second part with Russian legislation and the summary describes their main differences. The thesis has not dealt with the division of dual-citizen inheritance from the perspective of international law or the acquisition of inheritance from abroad.

The thesis revealed the differences between Finnish and Russian inheritance legislation. The main differences are reflected in the order of succession, widow's rights, inheritance tax, advance inheritance, wills, acceptance of the inheritance, time of receipt of the inheritance, renunciation of the inheritance and invalidity of the heir. In order to avoid mistakes in pre-inheritance, making a will and obtaining an inheritance, it is necessary to turn to experts in both states.

Keywords: inheritance, Finland, Russia, order of succession, advance inheritance, will

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tarkoitus ja metodi	7
3	Perinnönjaosta.....	8
4	Perintöoikeuden yleiset edellytykset.....	9
5	Perillisryhmät	10
5.1	Ensimmäinen parenteeli	10
5.2	Lesken oikeus hallita jäämistöä jakamattomana	11
5.3	Aviopuolison perintöoikeus	11
5.4	Toinen parenteeli	12
5.5	Kolmas parenteeli	12
6	Ennakkoperintö on lahja	13
7	Testamentti	13
7.1	Testamentin pätemättömyydestä.....	14
7.2	Lakiosa.....	14
8	Perinnön vastaanottaminen.....	15
9	Perillisen ja testamentin saajan oikeuden vanhentuminen	16
10	Perinnöstä ja testamentista luopuminen	16
11	Perimyksen esteet ja perinnöttömäksi tekeminen	17
11.1	Yleiset esteet	17
11.2	Perinnöttömäksi tekeminen	18
12	Valtion oikeus jäämistöön.....	19
13	Perintöoikeuden yleiset edellytykset Venäjällä.....	19
14	Venäjän perillisryhmät	21
14.1	Ensimmäinen parenteeli	22
14.2	Toinen parenteeli	23
14.3	Kolmas parenteeli.....	23
14.4	Neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs parenteeli	23
14.5	Työkyvyttömät perijät ja kahdeksas parenteeli	23
15	Perintövero Venäjällä.....	24
16	Lahjakirja ja lahjakirjan verotus Venäjällä.....	24
17	Testamentti Venäjällä	25
17.1	Testamentin pätemättömyydestä.....	27
18	Lakiosa Venäjällä.....	27
19	Perinnön vastaanottaminen Venäjällä.....	28
20	Perinnön vastaanottoaika Venäjällä	28
21	Perinnöstä ja testamentista luopuminen Venäjällä	29

22	Kelvottomat perilliset Venäjällä	29
23	Valtion oikeus jäämistöön Venäjällä.....	29
24	Yhteenveto	30
25	Johtopäätökset	31
	Kuvat	35

1 Johdanto

Perminen koskee jokaista ihmistä tavalla tai toisella. Ihmisiä voi jakaa kahteen ryhmään perinnön antajaksi ja perinnön vastaanottajaksi. Perinnön antaja voi elämänsä aikana antaa perintöä ennakkoperintönä tai laatia testamentin, jos niitä ei ole, perintö jakautuu perimysjärjestyksen mukaan. Perinnön vastaanottaja voi vastaanottaa ennakkoperinnön ennen perittävänsä kuolemaa ja muun perinnön vasta perittävänsä kuoleman jälkeen. Periminen on monimutkainen ja monivaiheinen prosessi, joka yleensä vaatii asiantuntijoiden konsultointia tai apua.

Opinnäytetyö jakautuu kahteen eri osaan. Ensimmäinen osa käsittelee Suomen lainsäädäntöä, toinen osa Venäjän lainsäädäntöä¹ ja yhteenvedossa kerrotaan niiden keskeisistä eroista. Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat suomalaiset, jotka asuvat Venäjällä ja venäläiset, jotka asuvat Suomessa. Suomen ja Venäjän perintölaissa on huomattavia eroja, joita on hyvää tietää kuten testamentin teossa.

2 Tarkoitus ja metodi

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Suomen ja Venäjän perimyslainsäädäntöjä. Työssä avataan perintöoikeuden keskeisiä käsitteitä sekä perehdytään muun muassa perimysjärjestyseen ja testamenttiin.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille Suomen ja Venäjän perimyslainsäädännön keskeiset erot. Tässä opinnäytetyössä ei käsitellä kaksoiskansalaisen perinnönjaon kansainvälisen lain näkökulmasta eikä perinnön saantia ulkomailta.

Tutkittaessa kahden eri valtion lainsäädäntöä, tässä opinnäytetyössä on käytetty vertaileva oikeustiedettä eli oikeusvertailua. Vertailevassa oikeustieteessä perehdytään vähintään kahden maan oikeuteen tai oikeusnormeihin.² Lisäksi opinnäytetyö pohjautuu aiheeseen liittyvään ajankohtaiseen lainsäädäntöön, painettuun kirjallisuuteen sekä juridisiin nettisivuihin. Koska opinnäytetyön lähteinä ovat lainopilliset tekstit, opinnäytetyössä käytetään metodina oikeusdogmatiikka eli lainoppia. Lainopilla on kaksi tehtävää: tulkinta ja systematisointi. Se tutkii voimassa olevaa oikeutta sekä tutkii laissa ja muita oikeuslähteisiä löytyviä materiaalia. Lainoppi myös systematisoi voimassa olevaan oikeutta. Lainsäätäjän luomat oikeusnormit

¹ Toinen osa Venäjän lainsäädännöstä on käännetty venäjän kieleltä suomen kielelle tämän opinnäytetyön tekijä.

² Oikeustiede: vertaileva oikeustiede 2020.

rakentavat materiaalin, jota lainoppi oikeudenaloittain pystyttää ja järjestää sen pohjalta johdonmukaista sekä yhtenäistä oikeusjärjestelmää.³

Opinnäytetyö on ajoittunut kevääseen 2020 koronaviruksen aikaan. Sen aikana kaikki kirjastot olivat kiinni, jonka vuoksi opinnäytetyössä on käytetty paljon nettilähteitä.

3 Perinnönjaosta

Perintöoikeus on oikeudenala, joka sääntelee kuoleman takia tapahtuvan omistajanvaihdoksen oikeusvaikutuksia. Yksityisellä omistusoikeudella sekä perintöoikeudella on läheinen liittyminen toisiinsa perintöoikeudellisten säännösten vuoksi. Säännösten mukaan, kuolema konvertoi yksityisen omistusoikeuden perhevarallisuudeksi, jonka jälkeen jäämistön jaetaan perintöoikeudellisten sääntöjen mukaan perittävän oikeudenomistajien kesken.⁴

Korkean eliniän vuoksi perintöoikeudella on harvoin välitöntä merkitystä sekä nuorten että keski-ikäisten ihmisten taloudellisen aseman kannalta. Usein perilliset ovat 50 - 70 vuotiaita saadessaan perinnön, jolloin heidän taloudelliset tarpeensa on jo yleensä tyydytetty. Perillinen voi käyttää perinnön omiin tarpeisiin tai lahjoittaa sen omille lapsille. Kun lapsi täyttää kahdeksantoista vuotta, lakimääräinen elatusvelvollisuus päättyy, mutta tosiasiallinen elatusvelvollisuus vasta kymmenen vuoden päästä tai myöhemmin. Perintökaareen on koottu perittävän kuoleman takia tapahtuvan omistajanvaihdoksen keskeisimmät säännökset.⁵

Perintöoikeudellisten säännösten avulla halutaan turvata häiriötön omistajanvaihdos sekä toteuttaa muita yhteiskunnallisia päämääriä eli perimyksen yhteiskunnallisia tehtäviä. Perintökaari ei ole ainoastaan tekninen omistajanvaihdosnormisto vaan sen tarkoituksena on saattaa perilliset yhdenvertaiseen asemaan keskenään, koska sen sisältöön ovat vaikuttaneet yhteisössä vallitsevat käsitykset siitä, mikä on oikein ja oikeudenmukaista. Lisäksi perintöoikeudellisten säännösten avulla harjoitetaan määrätietoista sosiaaliturva- ja asuntopolitiikka. Perimyksen sosiaaliturvatehtävät ilmentävät lakiin sisältyvät avustussäännökset, joiden soveltamisen takia jäämistö saatetaan jakaa perillisten kesken muussa kuin pääluvun mukaisessa suhteessa. Perintösäännöksillä on yhä edelleen kasvatus- ja koulutuspoliittinen tehtävä.⁶

³ Hirvonen 2011, 21-23, 25.

⁴ Kangas 2018, 313.

⁵ Kangas 2018, 313-314.

⁶ Kangas 2018, 314-315.

Perintökaarella on myös elinkeinopoliittinen tehtävä. Jäämistöön kuuluvan yritysvarallisuuden sukupolvenvaihdosta on pyritty edistämään perintöoikeudellisin ja perintö- tai lahjavero-oikeudellisin keinoin.⁷

4 Perintöoikeuden yleiset edellytykset

Perintökaaren (40/1965) 1 luvun 1 §:n mukaan, periä voi vain se, joka elää perittävän kuolinhetkellä. Lisäksi syntymätön, mutta ennen perittävän kuolemaa siitetty lapsi tai lapsi, joka saanut alkunsa hedelmöityshoidon seurauksena saa perillisen aseman. Ratkaisevaa on, että lapsi syntyy elävänä ja kuinka kaunan lapsi elää syntymänsä jälkeen. Kuitenkin lapselta ei edellytetä elinkelpoisuutta.⁸

Perintökaaren 1 luvun 2 §:n mukaan, jos perillinen on kuollut eikä voida todistaa, että hän on elänyt perittävän jälkeen, katsottakoon hänen kuolleen ennen perittävää. Tämä ratkaisu on otettu, jos saman perheen jäsenet kuolevat samanaikaisesti, esimerkiksi onnettomuudessa. Useiden saman perheen jäsenten samanaikainen kuolema aiheuttaa näyttöongelman siitä, mikä on oikea perimysjärjestys. Säännöstä on helpompi ymmärtää, jos ensin hahmottaa samanaikaisesti kuolleiden erilliset kuolinpesät sekä piirtää niiden henkilösuhdekaaviot.⁹

Perintökaaren 1 luvun 3 §:n mukaan, ulkomaalaisella on Suomessa yhtäläinen oikeus perinnön saamiseen kuin Suomen kansalaisella. Molempien oikeutta saada perintönä omistukseensa sekä kiinteää omaisuutta että tietynlaista irtainta omaisuutta. On myös rajoitus siinä tapauksessa, jos jäämistöomaisuus sijaitsee Ahvenanmaalla ja perillinen ei ole rintaperillisen asemassa. Tämän rajoituksen tarkoitus on säilyttää Ahvenanmaalla sijaitseva kiinteä ja elinkeinoomaisuus paikallisessa omistuksessa.¹⁰

Henkilö on perillisen asemassa, mikäli hänen ja perittävän välillä vallitsee laissa tarkoitettu sukulaisuussuhde, avioliitto tai adoptiosuhde. Lakimääräinen perimysjärjestys määrää, kelle omaisuus on tuleva, jos perittävä ei ole tehnyt omaisuudestaan testamenttia.¹¹

⁷ Kangas 2018, 314.

⁸ Kangas 2018, 319.

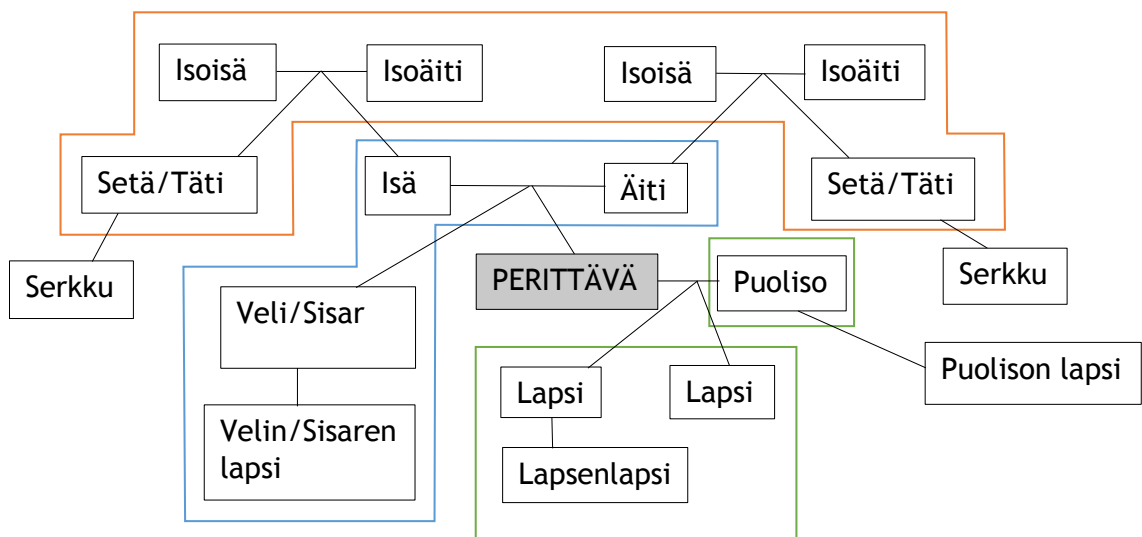
⁹ Kangas 2018, 320.

¹⁰ Kangas 2018, 320.

¹¹ Kangas 2018, 320.

5 Perillisryhmät

Laillinen perimysjärjestys on järjestetty parenteeleittain. Tämä tarkoittaa, että kaikki sukulaiset on jaettu sukulaisuuden etäisyyden mukaisesti kolmeen parenteeli ryhmään. Parenteelit ovat toistensa poissulkevia. Toisin sanoen, jos on elossa yksikin ensimmäiseen parenteeliin kuuluva perillinen, hän saa koko perinnön ja sulkee siis toisen parenteelin ja sitä etäisemmät parenteelit pois. Perintöoikeus on rajoitettu kolmanteen parenteeliin eli sitä kaukaisemmat sukulaiset eivät enää peri mitään.¹² Lisäksi ensimmäisen parenteelin rinnalle lomittuu lesken oikeus hallita ensiksi kuolleen puolison jäämistöä jakamattomana sekä toisen parenteelin edelle paikantuu lesken perintöoikeus lesken eläessä. Puhdas parenteeliperimys on vain, jos perittävä oli naimaton ja hän ei ollut määrännyt omaisuudestaan testamentilla.¹³ Alla oleva kuva kuvaa perimysjärjestystä. Kuvassa vihreällä merkitty ensimmäinen parenteeli, sinisellä toinen parenteeli ja oranssilla kolmas parenteeli. Ketä ei ole merkattu eivät peri.



Kuva 1: Suomen perimysjärjestys¹⁴

5.1 Ensimmäinen parenteeli

Perintökaaren 2 luvun 1 §:n mukaan, lähinnä saavat perinnön rintaperilliset eli ensimmäinen parenteeli. Ensimmäiseen parenteeliin kuuluvat aviolapset, tunnustetut lapset, lapset, joiden osalta maistraatti tai tuomioistuin on vahvistanut isyyden, kihlalapset eräin edellytyksin ja väkisin maaten siitetyt lapset sekä adoptiolapset. Adoptiolapsi on täysin rintaperillisen

¹² Norri 2017, 57.

¹³ Kangas 2018, 321.

¹⁴ Rabinä 2016, dia 17.

asemassa, jos hänet adoptoitiin 1.1.1980 jälkeen. Jos ottolapsisuhde on vahvistettu ennen 1.1.1980, lapsi edelleen on omien biologisien vanhempien perillinen.¹⁵

Perintökaaren 2 luvun 1 §:n toisen momentin mukaan, kukin lapsista saa yhtä suuren osan perinnöstä. Kun lapsi on kuollut, hänen jälkeläisensä tulevat hänen sijansa, ja joka haara saa yhtä suuren osan. Sijan tuloperilliseksi katsotaan jokainen lapsi, joka on rintaperilliseen sellaisessa suhteessa kuin edellä perittävän ja rintaperillisen välisestä suhteesta on todettu. Rintaperillisten perillisryhmässä vallitsee rajaton sijan tulo-oikeus.¹⁶ Ensimmäinen parenteeli kuuluu ensimmäiseen veroluokkaan.¹⁷

5.2 Lesken oikeus hallita jäämistöä jakamattomana

Perintökaaren 3 luvun 1a § suojaa leskeä, jos ensiksi kuolleelta aviopuolisolta jäi ensimmäiseen parenteeliin kuuluva rintaperillinen. Sen mukaan, leski saa pitää kuolleen puolison jäämistön jakamattomana hallinnassaan, vaikka ensiksi kuollut puoliso on tehnyt omaisuudestaan testamentin muun saajan kuin lesken hyväksi. Näin leskellä on enimmäissuoja eli lesken oikeutta hallita koko jäämistöä jakamattomana. Tämä oikeus koskee vain sitä leskeä, jonka avioliitto päättyi kuoleman takia 1.9.1983 jälkeen. Kuitenkin on huomioitava, että rintaperillisellä on aina oikeus vaatia perinnönjakoa lesken eläessä lesken oikeuden estämättä. Tässä tapauksessa leskellä on oikeus lesken vähimmäissuojaan, jolloin leski pitää jakamattomana hallinnassaan puolisojen yhteisenä kotina käytetyn tai muun jäämistöön kuuluvan lesken kodiksi sopivan asunnon, jollei kodiksi sopivaa asuntoa sisälly lesken varallisuuteen. Lisäksi yhteisessä kodissa oleva tavanmukainen asuntoirto- ja kalustamistö on aina jätettävä jakamattomana lesken hallintaan. Jos avioliitto purkautuu avopuolison kuoleman takia, avopuolisolla ei ole suoraan lain nojalla oikeutta hallita ensiksi kuolleen avopuolisonsa jäämistöä jakamattomana sekä ei ole oikeutta hallita avopuolisoiden yhteistä kotia ja koti-irto- ja kalustamistöä jakamattomana.¹⁸

5.3 Aviopuolison perintöoikeus

Perintökaaren mukaan, leski saa perinnön, jos kuolleella puolisoilla ei jäänyt rintaperillisiä, koska lapsettomat aviopuolisot sijoittuvat ensimmäisen ja toisen parenteelin väliin. Puolisoilla on perintöoikeus, vaikka heillä oli avio-oikeus tai avio-oikeus avioehdolla suljettu pois. Tärkeintä on se, että avioliitto on purkautunut aviopuolison kuoleman takia eikä avioeron tai asu- mieron takia. Avopuoliso ei peri suoraan lain nojalla ensiksi kuollutta avopuolisoa.¹⁹ Aviopuo- liso ja avopuoliso kuuluvat ensimmäiseen veroluokkaan.²⁰

¹⁵ Kangas 2018, 322.

¹⁶ Kangas 2018, 323.

¹⁷ Lindholm 2016, 73.

¹⁸ Kangas 2018, 334-336.

¹⁹ Norri 2017, 65.

²⁰ Lindholm 2016, 73-74.

Kaikki ne perilliset, joilla on oikeus perintöön perintökaaren 2 luvun 2 §:n nojalla, ovat lakimääräisiä toissijaisia perillisiä. He ovat ensiksi kuolleen aviopuolison perillisiä, mutta vasta lesken kuolinpesän osakkaita. Lisäksi he eivät voi vaatia perinnönjakoa lesken eläessä, vaan lopullisesti toissijaisten perillisten piiri määräytyy lesken kuollessa. Lesken kuoleman jälkeen hänen pesänsä on jaettava ensiksi kuolleen puolison toissijaisten perillisten ja lesken perillisten kesken. Poikkeuksena on se, jos ensiksi kuolleen aviopuolison toissijaiset perilliset kuolevat enne leskeä. Tässä tapauksessa lesken koko pesä menee hänen sukuhaaraansa. Vastaavasti lesken osuus menee kokonaisuudessaan ensiksi kuolleen puolison toissijaisille perillisille, jos hän kuoli 1.9.1983 jälkeen.²¹

Leski saa perimäänsä omaisuuteen lähes rajoittamattoman määräämävallan, jos hän perii ensiksi kuolleen aviopuolisonsa. Leski ei voi testamentilla määrätä toissijaisille perillisille kuuluvasta pesäosuudesta, mutta hän toissijaisten perillisten oikeuden estämättä määrätä omaisuudesta vapaasti oikeustoimin.²²

5.4 Toinen parenteeli

Perintökaaren mukaan, jos perittävällä ei ole rintaperillisiä tai leskeä, perintö menee toiseen parenteeliin. Siihen kuuluvat isä, äiti ja heidän rintaperillisensä. Toisessa parenteelissa kuten ensimmäisessä parenteelissa sijaisperimysoikeus on rajaton. Veli- ja sisarpuolet eli puolisukulaiset sekä heidän jälkeläisensä perivät sen, mitä heidän vanhemmilleen olisi kuulunut.²³ Toisessa parenteelissa perittävän vanhemmat kuuluvat ensimmäiseen veroluokkaan, ja perittävän veli tai sisar ja heidän jälkeläisensä kuuluvat toiseen veroluokkaan.²⁴

5.5 Kolmas parenteeli

Perintökaaren mukaan, jäämistö siirtyy kolmanteen parenteeliin, jos perittävältä ei ole jäänyt ensimmäiseen eikä toiseen parenteeliin kuuluvia perillisiä. Kolmanteen parenteeliin kuuluvat isovanhemmat ja heidän lapsensa. Tässä perillisryhmässä sijaisperimysoikeus on katkaistu perittävän settiin, täteihin ja enoihin, joten perillisryhmässä ei ole rajatonta sijan tulo-oikeutta. Serkut eivät peri, joten kolmannen parenteelin perimyssäännöksillä ei ole käytännössä suurta merkitystä.²⁵ Kolmannessa parenteelissa ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvat perittävän isovanhemmat. Kaikki muut kuuluvat toiseen veroluokkaan.²⁶

²¹ Kangas 2018, 337-338.

²² Kangas 2018, 338.

²³ Norri 2017, 66.

²⁴ Lindholm 2016, 73.

²⁵ Kangas 2018, 33-340.

²⁶ Lindholm 2016, 73.

6 Ennakkoperintö on lahja

Perintö- ja lahjaverolain (378/1940) mukaan ennakkoperintö on lahja. Perintöverolla ja lahjaverolla on omat asteikkonsa sekä on eriytetty verotuksessa saatavat vähennykset. Verovapaan perinnön alaraja on 20 000 euroa kuin lahjan alaraja on 5 000 euroa. Tämä tarkoittaa, että lahjaa verotetaan ankarammin kuin perintöä. Lahjaverosta ei saa alaikäisyysvähennystä. On suoritettava tarkkoja laskelmia perintö- ja lahjaverolain pohjalta, jos kiinnittää verotukseen huomiota.²⁷

Lahjaverolain mukaan, jokainen lahjoitus verotetaan jokaisen lahjansaajan osalta erikseen. Esimerkiksi, jos vanhemmat lahjoittavat yhteisesti omistamansa asunto-osakkeen pojalleen, tämä toimenpide sisältäisi kaksi lahjoitusta: äidiltä pojalle ja isältä pojalle. Toisaalta jos vain äiti lahjoittaa yksin omistamaansa, lahjanantajan puolella on vain yksi lahjoitus, vaikka isällä onkin avio-oikeus. Lisäksi lahjaverolaissa on kolmen vuoden sääntö, jolloin samalta henkilöltä kolmen vuoden sisällä saadut lahjat sekä perintö lasketaan yhteen. Jos perheessä on useita lapsia ja omaisuutta lahjoitetaan vain yhdelle, lahjakirjaan on hyvä ottaa määräys siitä, onko lahjoitettua pidettävä ennakkoperintönä vai ei. Tämä on hyvä tehdä myös sen takia, koska perintökaaren ennakkoperintöä koskevat säännökset ovat epävarmat.²⁸

7 Testamentti

Perintökaaren mukaan vainajan omaisuutta jaetaan ei ainoastaan perimysjärjestyksen mukaan vaan vainaja voi tehdä testamentin, jossa hän määrää omaisuutensa jaosta toisin kuolemansa jälkeen. Omaisuuden jaosta pystyy määräämään ainoastaan testamentilla.²⁹ Testamentin voi tehdä vähintään 18-vuotias tai nuorempi henkilö, joka on tai on ollut naimisissa. 15-vuotias henkilö myös saa tehdä testamentin, jos hänellä on sellainen omaisuus, jota hän saa itse hallita.³⁰ Testamenttityyppejä on yhteensä yhdeksän: keskinäinen testamentti, yhteistestamentti, erityistestamentti, omistusoikeustestamentti, vallintaoikeustestamentti, hallintaoikeustestamentti, hoitotestamentti, edunvalvontavaltuutus sekä huoltotestamentti. Keskinäinen testamentti ja yleistestamentti ovat yleisimmät testamenttityypit.³¹

Perintökaaren 10 luvun 1 §:n mukaan, testamentti on tehtävä kirjallisesti kahden todistajan ollessa yhtäikaa läsnä. Ennen kun todistajat allekirjoittavat testamentin, heidän tulee tietää, että asiakirja on testamentti, mutta testamentin tekijän vallassa on, tahtooko hän ilmoittaa

²⁷ Norri 2017, 217-218.

²⁸ Norri 2017, 217-218.

²⁹ Keskinäinen testamentti ja yleistestamentti 2020.

³⁰ Sivula 2020.

³¹ Keskinäinen testamentti ja yleistestamentti 2020.

heille sen sisällön. Todistajat todistavat testamentin nimikirjoituksillaan, kun testamentin tekijä on allekirjoittanut testamentin tai tunnustanut siinä olevan allekirjoituksensa.

Testamenttia tehtäessä tekijän on ymmärrettävä, mitä testamentin tekeminen tarkoittaa. Tekijän on itse ilmaistava tahtonsa. Kun testamenttityyppejä on monenlaisia vaihtoehtoja, testamentti kannattaa tehdä yhdessä asiantuntijoiden kanssa. Laissa on säännelty tiukat muotomääräykset testamentille, joten mallitestamentin pohjalta tehty testamentti voidaan katsoa pätemättömäksi ja sitä ei oteta huomioon perinnönjaossa. Lisäksi testamenttityypit vaikuttavat sekä omaisuuden käyttämiseen että perintöveroihin.³²

7.1 Testamentin pätemättömyydestä

Perintökaaren 13 luvun 1 §:n mukaan, testamentti on pätemätön, jos testamentin tekijä ei ole 18-vuotias tai nuorempi henkilö, joka ei ole tai ei ole ollut naimisissa sekä 15-vuotias henkilö, jolla ei ole sellaista omaisuutta, jota hän saa itse hallita. Testamentti on myös pätemätön, jos testamenttia ei ole tehty laissa säädettyssä muodossa sekä jos testamentin tekemiseen on vaikuttanut mielisairaus, tylsämielisyytä tai testamentin tekijän muu sielunhoiminnan häiriö.

Perintökaaren 13 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan, testamentti on pätemätön, jos testamentin tekijä on pakotettu tekemään testamentti tai hänet on siihen taivutettu käyttämällä väärin hänen ymmärtämättömyyttään, tahdonheikkouttaan tai riippuvaista asemaansa taikka jos hänet on petollisesti viety tekemään testamentti tai jos hän on muutoin sillä tavoin erehtynyt, että se on määräävästi vaikuttanut hänen tahtoonsa.

Lisäksi perintökaaren 13 luvun 2 §:n mukaan, testamentti on pätemätön, jos testamentin todistaja on viittätoista vuotta nuorempi tai joka sielunhoiminnan häiriön vuoksi on kykenemätön todistamaan, testamentin tekijän puoliso, testamentin tekijään suoraan takenevassa tai etenevässä sukulaisuudessa taikka lankoudessa, eikä myöskään hänen veljeänsä tai sisartaansa tai näiden puolisoa taikka hänen ottovanhempansa tai ottolastansa. Lisäksi todistajana ei voi olla se, joka tehdään hänen, hänen puolisonsa tai jonkun hyväksi, joka on häneen sellaisessa suhteessa kuin edellä mainittu. Sitä, joka on testamentissa määrätty sen toimeenpanijaksi, ei tämä ehdot sinänsä estä olemasta todistajana.

7.2 Lakiosa

Rintaperillinen eli ensimmäinen parenteeli on oikeutettu saamaan lakiosan. Lakiosa on puolet perillisen perintöosuuden arvosta, joka perimysjärjestyksen mukaan hänelle kuuluisi. Esimerkiksi, perittävä on kirjoittanut testamentin, jonka mukaan koko hänen omaisuutensa 100 000

³² Sivula 2020.

euroa siirtyy yhtiölle X. Perittävällä oli kaksi lasta A ja B, ja molemmat haluavat omaa lakiosaa. Tällöin A saa 25 000 euroa ja B saa 25 000 euroa. Yhtiölle X jää 50 000 euroa.³³

Rintaperillisellä on myös oikeus vaatia lakiosansa, jos perittävä on tehnyt rintaperillistä loukkaavan testamentin. Esimerkiksi, perittävällä oli neljä lasta A, B, C ja D, ja hän on testamentannut koko omaisuutensa 100 000 euroa A:lle. B, C ja D haluavat saada omaa lakiosansa. B saa 12 500 euroa, C saa 12 500 euroa ja D saa 12 500 euroa. A:lle jää 62 500 euroa. Vaatimus lakiosaan on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa testamentin tiedon saannista, ilmoittamalla siitä todistettavasti testamentin saajalle.³⁴

8 Perinnön vastaanottaminen

Perintökaaren 16 luvun 2 §:n toisen momentin mukaan, perillisen on katsottava vastaanottaneen perinnön, jos hän on yksin tai muiden kanssa ottanut pesän hoitoonsa, osallistunut perunkirjoitukseen tai perinnönjakoon taikka perillisenä muutoin ryhtynyt jäämistöä koskeviin toimiin. Toisaalta tämä ei aina merkitse sitä, että perillinen ei voisi luopua perintöoikeudestaan. Jos perillinen ei halua perinnön, mutta osallistuu perunkirjoitukseen, hän voi merkityttää luopumisilmoituksensa perunkirjaan tai luopuminen voi olla ehdollinen.³⁵

Perillinen, joka halua saattaa perintöoikeutensa voimaan, voi antaa erityisen perinnön vastaanottamista koskevan ilmoituksen. Ilmoituksen voi tehdä pesänhoitajalle tai pesänselvittäjälle, mikäli perintöä ei ole vielä jaettu. Toisaalta jos perilliset ovat jo jakaneet jäämistön, ilmoitus on tehtävä perillisille, jotka ovat ottaneet perinnön vastaan tai vaihtoehtoisesti tehdä oikeudelle tai perilliselle määrätylle edunvalvojalle.³⁶

Kaikkien kuolemantapauksien jälkeen on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa perunkirjoitusta. Perunkirjoitus on perittävän viimeinen veroilmoitus, pohja perintöverotukselle sekä perinnönjaolle. Perunkirjoituksessa on ilmoitettava kuolinpesän osakkaita, vainajan ja lesken varat ja velat sellaisina kuin ne olivat kuolinpäivänä. Lisäksi on ilmoitettava kaikki ne tiedot, jotka ovat sekä välttämättömiä perintöverotuksen toimittamisen että myöhemmän perinnönjaon kannalta.³⁷

³³ Pirinen & Honkanen 2013, 87-88.

³⁴ Pirinen & Honkanen 2013, 87-88.

³⁵ Kangas 2018, 346.

³⁶ Kangas 2018, 346.

³⁷ Perunkirjoitus 2020.

Perittävän velat maksetaan kuolinpesän varoista ennen perinnönjakoa.³⁸ Jos velat ovat varoja suuremmat, perillinen joutuu maksamaan ne vain kahdessa tapauksessa: jos perillinen ei toimita perunkirjoitusta määräajassa sekä jos perillinen antaa tahallisesti väärää tietoa perunkirjoituksessa. Muissa tapauksessa velat eivät periä.³⁹

9 Perillisen ja testamentin saajan oikeuden vanhentuminen

Kymmenen vuoden kuluessa perittävän kuolemasta perintöön ja testamenttiin perustuva oikeus on saatettava voimaan. Määräaika, joka lasketaan kalenteripäivästä kalenteripäivään, voi alkaa kulua myöhemminkin kuin perittävän kuolemasta lukien. Perinnön tai testamentin vastaanottamista koskeva aika alkaa kulua myöhäisemmästä hetkestä, jos testamenttiin perustuva oikeus ei ala vielä perittävän kuolemasta. Sääntö yleensä koskee tapauksia, joissa testamenttiin on otettu toissijaisen määräys. Vasta ensisaajan oikeuden lakattua alkaa toissijaisen saajan oikeus. Samaa sääntöä on sovellettava silloin, kun lakimääräisen perillisen oikeus alkaa vasta myöhemmin kuin perittävän kuollessa eli toissijaisten perillisten perintöoikeuden vanhentuminen alkaa vasta lesken kuolemasta.⁴⁰

Kymmenen vuoden määräaika on ehdoton. Määräaika kuluu kaikilla, myös sellaisen perillisen vahingoksi, jolla ei ole tietoa perittävän kuolemasta ja hänelle kuuluvasta perinnöstä tai testamentin saajalla, jolta testamentti on salattu. Laki ei suojaa heitä, jos kymmenen vuoden aikaa menee umpeen. Vaatimus perinnön vastaanottamisesta rakentuu ankaran selonottovelvollisuuden periaatteelle.⁴¹

Perintökaaren 16 luvun 1 §:n toisen momentin mukaan, vastaanottamisaikaa voidaan myös lyhentää. Vaatimuksen määräajan lyhentämisestä voi hakea se, jolla perillisen tai testamentin saajan ohella tai lähinnä tämän jälkeen on oikeus jäämistöön. Perinnön vastaanottamisaikaa ei siten voi lyhentää perillisen tietämättä.⁴²

10 Perinnöstä ja testamentista luopuminen

Jos perittävän kuoleman jälkeen perillinen ja testamentinsaaja eivät ole ryhtyneet sellaisiin toimiin, että heidän on katsottava ottaneen perinnön vastaan, heillä on oikeus luopua perinnöstä perittävän kuoltua. Tehokkaalle perinnöstä luopumiselle ei ole säädetty aikarajaa,

³⁸ Kuolinpesä ja kuolinpesän velat - kuka vastaa vainajan velasta? 2019.

³⁹ Pirinen & Honkanen 2013, 91.

⁴⁰ Kangas 2018, 345.

⁴¹ Kangas 2018, 345.

⁴² Kangas 2018, 346.

mutta riskien välttämiseksi se on syytä tehdä mahdollisimman nopeasti. Jos joudutaan arvioimaan luopumisen tehokkuutta, ajan kulumisella on myös osaltaan vaikutusta. Perinnön luopumisesta seuraa perinnön siirtyminen seuraaville perimysjärjestyksessä.⁴³

Ennakkoluopuminen eli perinnöstä luopuminen ennen perittävän kuolemaa on myös yksi vaihtoehto ja ainoa tapa, jolloin perillinen voi ennakolta määrätä toisen henkilön jälkeensä jättämästä omaisuudesta. Tätä oikeustoimintaa sanotaan negatiiviseksi perintösopimukseksi.⁴⁴ Ennakkoluopuminen ei ole testamentin osalta mahdollista, mutta testamentinsaaja voi perittävän kuoleman jälkeen luopua vetoamasta testamenttiin joko kokonaan tai osittain. Testamentista luopujan ei tarvitse maksaa perintöveroa siitä omaisuudesta, jota luopuminen koskee.⁴⁵

Perinnöstä luopumisilmoitus on aina tehtävä kirjallisesti ja se on allekirjoitettava. Luopumisilmoitus ei edellytä todistajien vahvistusta, mutta oikeusvarmuuden näkökulmasta on suositeltavaa. Luopumisilmoitus voidaan kirjata perukirjaan, jolloin on huolehdittava ilmoituksen allekirjoittamisesta. Edunvalvontavaltuutuksen piiriin pystyy myös sisällyttää perinnön luopumisilmoituksen, jolloin jäämistösuunnittelua voidaan toteuttaa silloinkin, kun valtuuttaja ei ole itse enää kelpoinen siitä määräämään.⁴⁶

11 Perimyksen esteet ja perinnöttömäksi tekeminen

11.1 Yleiset esteet

Perinnön voi menettää suoraan lain nojalla. Perillinen, joka on tahallisesti aiheuttanut kuoleman rikollisella teolla saadakseen perintöä, ei ole oikeutettu perinnön tai testamentin saamiseen. Toisaalta teko ei rajoita perillisen oikeutta, jos tekoa ei voida pitää tahallisena tai tekijä on syyntakeeton. Lisäksi henkilö, joka on tahallaan hävittänyt tai salannut perittävän testamentin, oikeus voi julistaa hänet menettämään oikeutensa perinnön tai testamentin saamiseen joko kokonaan tai osaksi. Laissa ei ole asetettu määräaikaa, jos kanteelle vaaditaan vahvistettavaksi, että joku on tahallaan joko hävittänyt, salannut perittävän testamentin tai ollut tekoon osallisena. Tekoon osallinen rinnastetaan teon tekijään.⁴⁷

Vaikka tekoa pidettäisiin tahallisena, tuomioistuimella on verrattain laaja harkintavalta siitä, julistaako se testamenttiin perustuvan oikeuden tai perintöoikeuden menetetyksi. Tuomioistuin voi rajoittaa seurauksen koskemaan ainoastaan osaa perinnöstä tai testamentista.

⁴³ Huttunen 2018.

⁴⁴ Ossa 2018, 236.

⁴⁵ Huttunen 2018.

⁴⁶ Huttunen 2018.

⁴⁷ Kangas 2018, 340.

Säännös tulee sovellettavaksi niissä tapauksissa, joissa lakimääräinen perillinen tai perittävän aikaisemman testamentin saaja hävittää tai salaa perittävän viimeisen testamentin kasvatukseen omaa osuuttaan jäämistöstä. Toisaalta jako on laillinen, jos kaikki perilliset ja tiedossa olevan testamentin saajat yhdessä päättävät siitä, että perintö jaetaan lakimääräistä perimystä koskevien säännösten mukaan. Jos nämä edellytykset eivät täyty ja tuomioistuim julistaa perintöoikeuden menetetyksi, perintö menee sille, joka olisi ollut perintöön oikeutettu siinä tapauksessa.⁴⁸

Jos perintö olisi jaettu perittävän tekemän testamentin mukaisesti, sijan tuloperillinen saa kuitenkin vain sen osuuden, joka perilliselle olisi tullut. Jaossa testamentin saajalle osoitettava se osuus, joka hänelle olisi kuulunut hävitetyn testamentin mukaan. Testamentin saajan kannalta alkuperäisen testamenttiasiakirjan katoaminen ei ole välttämättä kohtalokasta, koska jos testamentin sisältö pystyy näyttämään toteen, niin perintö jaetaan testamentin osoittamalla tavalla.⁴⁹

11.2 Perinnöttömäksi tekeminen

Peritettävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi, jos perillinen on tahallisella rikoksella syvästi loukannut joko perittävää tai eräitä hänen läheisiään. Perittävälle läheisinä henkilöinä pidetään hänen perimyspolvessansa olevaa sukulaistaan, adoptiolasta ja tämän jälkeläistä. Perittävän puolisoa tai avopuolisoa ei lain sanamuodon mukaan pidetä läheisinä. Läheissääntely ei tunnistanut puolisoa ja avopuolisoa perittävän läheisiksi vielä 1960-luvulla, mutta nykytilanne on toinen. Varsin todennäköistä on, että nykyisissä olosuhteissa perinnöttömäksi tekeminen on tehokkaasti mahdollista silloin, kun perillinen on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävän puolisoa tai avopuolisoa.⁵⁰

Toinen perinnöttömäksi tekemisen peruste on, jos perillinen jatkuvasti viettää kunniantonta tai epäsiiveellistä elämää. Tällöin peritettävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi. Yksittäinen teko tai teot eivät täytä jatkuvan kunniantottoman tai epäsiiveellisen elämän tunnusmerkistöä, joten asiaa on arvioitava perillisen elämäntavan perusteella. Säännös koskee niin rintaperillisiä kuin leskeäkin.⁵¹

Perintökaaren 15 luvun 4 §:n toisen momentin mukaan, perinnöttömäksi tekemisestä on määrättävä testamentissa ja samalla mainittava määräyksen peruste. Testamentin tultua lainvoimaiseksi perinnöttömäksi tehty perillinen menettää asemansa kuolinpesän osakkaana ja leski

⁴⁸ Kangas 2018, 341.

⁴⁹ Kangas 2018, 341.

⁵⁰ Kangas 2018, 342.

⁵¹ Kangas 2018, 342.

oikeutensa hallita jäämistöä jakamattomana. Perillinen tai leski voi riitauttaa perinnöttömäksi tekemistä koskevan testamentin nostamalla kanteen.⁵²

Päätöksen oikeusvaikutus rajoittuu koskemaan vain perinnöttömäksi tehtyä perillistä, jos tuomioistuin katsoo, että perittävällä on ollut oikeus tehdä perillinen perinnöttömäksi. Perintökaaren 15 luvun 5 §:n mukaan, perinnön, jonka perillinen on menettänyt, saa se, jolla olisi ollut oikeus perintöön siinä tapauksessa, että perinnöttömäksi tehty perillinen olisi kuollut ennen perittävää. Tämä tarkoittaa, että perinnöttömäksi tekemine ei välttämättä johda perittäväen kaavailemaan lopputulokseen.⁵³

Perinnöttömäksi tehdyllä voi olla rintaperillinen, ja hänellä on normaaliin tapaan oikeus lakiosaan perittävän jälkeen. Hän voi myös vaatia lakiosaansa siltä testamentin saajalta, jolle perittävä on määrännyt perinnöttömäksi tehdyn osuuden. Tällöin on muistettava perintökaaren 7 luku 7 §, jonka mukaan sellainen perillisen saama omaisuus, joka on otettava lukuun perintöosaa määrättäessä, luetaan aina lakiosan vähennykseksi. Tämä vähennys otetaan huomioon määritettäessä sijan tuloperillisen lakiosan arvomääräistä suuruutta, jos sellaista omaisuutta on annettu sittemmin perinnöttömäksi tehdyille rintaperilliselle.⁵⁴

12 Valtion oikeus jäämistöön

Jos perittävällä ei ole ketään kuka voisi periä tai hän ei ole tehnyt testamenttia, perintö menee valtiolle. Aikaisemmin puhuttiin kruununperinnöstä. Valtio voi päättää joko kokonaan tai osaksi luovuttaa saamansa omaisuuden sille kunnalle, jossa perittävä viimeksi asui tai kunnalle, jossa omaisuus sijaitsee. Omaisuus voidaan luovuttaa hakemuksesta myös perittävän kaukaisemmalle sukulaiselle tai hänen läheiselleen, jos sitä olosuhteisiin katsoen voidaan pitää kohtuullisena. Tällaisia hakemuksia tehdään Valtiokonttorille.⁵⁵

13 Perintöoikeuden yleiset edellytykset Venäjällä

Venäjän Federation siviililain 1116 artikla antaa luettelon henkilöistä, joilla on oikeus periä. Sen mukaan periä voivat ne kansalaiset, jotka ovat elossa perinnön avauspäivänä.⁵⁶ Lapset, jotka olivat siitetty perittävän elämän aikana ja syntyneet elävänä perinnön avauspäivän

⁵² Kangas 2018, 343.

⁵³ Kangas 2018, 343.

⁵⁴ Kangas 2018, 343.

⁵⁵ Norri 2017, 74.

⁵⁶ Krashennikov 2017, 52.

jälkeen.⁵⁷ Lain mukaan tai testamentin mukaan voivat periä Venäjän Federaatio, Federaation subjektit sekä paikallishallinto. Vain testamentilla voivat periä ulkomaat, kansainväliset järjestöt sekä oikeushenkilöt, jotka ovat olemassa perinnön avauspäivänä.⁵⁸

1 syyskuuta 2016 alkaen kansalaiset, jotka kuolivat samana kalenteripäivänä, katsotaan perimysjärjestyksen kannalta kuolleen samanaikaisesti ja he eivät peri toistensa jälkeen. Tässä tapauksessa kummankin perittävän perillisiä pyydetään perimään.⁵⁹ Tapauksissa, joissa samanaikaisesti kuolivat testamentin antaja ja ainoa testamentin saaja testamenttiperintöä ei tapahdu, vaan tapahtuu laillinen perintö, jos on olemassa asianmukaisia perillisiä.⁶⁰

Perinnön avaaminen on hetki, jolloin avautuu mahdollisuus omaisuuden tosiasialliselle siirrolle perimysjärjestyksessä. Perintö avautuu kansalaisen kuolinpäivästä tai tuomioistuimen päätöksestä, että kansalainen on kuollut. Paikka, jossa avataan perintöä, on perittävän viimeinen asuinpaikka. Jos perittävän viimeinen asuinpaikka ei ole tiedossa, paikka, jossa avataan perintö, on se, jossa perittävän omaisuus sijaitsee, ensisijaisesti kiinteistö.⁶¹

⁵⁷ Alekseev & Stepanov 2018, 270.

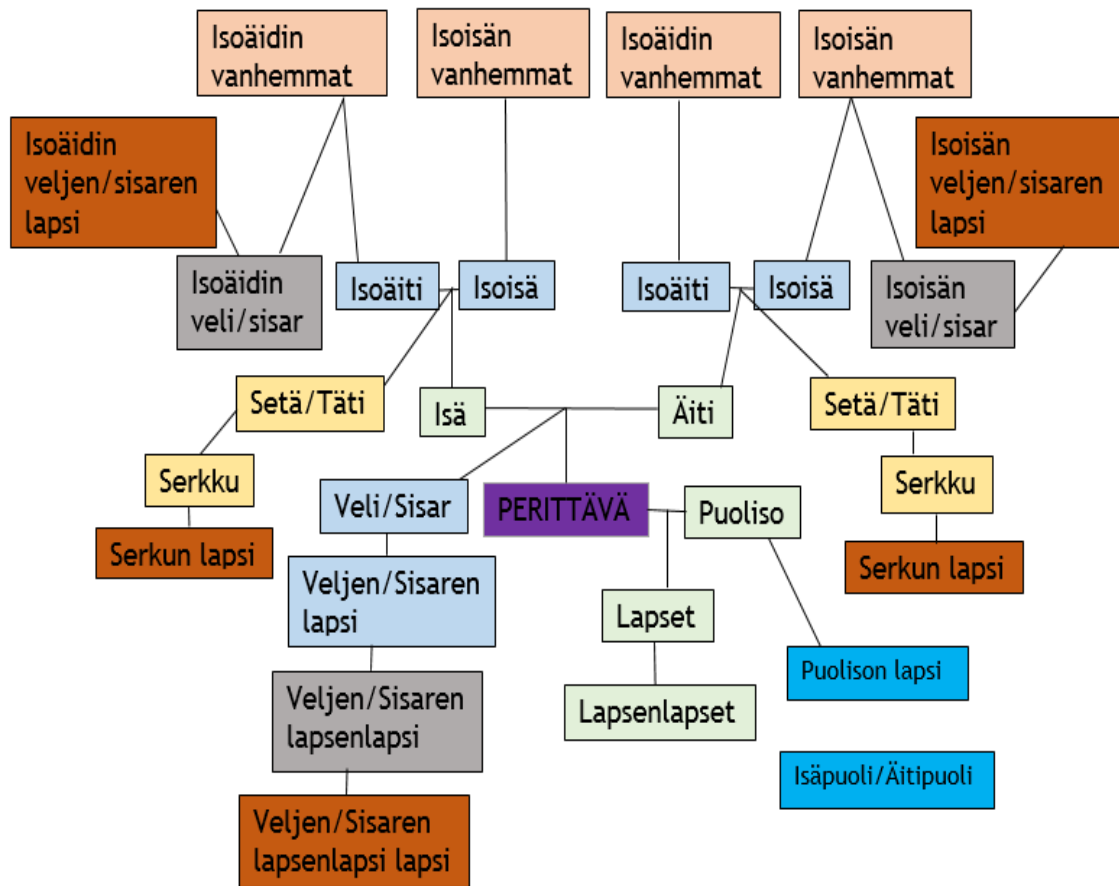
⁵⁸ Krashennnikov 2017, 52.

⁵⁹ Alekseev & Stepanov 2018, 270.

⁶⁰ Krashennnikov 2017, 64.

⁶¹ Alekseev & Stepanov 2018, 269-270.

14 Venäjän perillisryhmät

Kuva 2: Venäjän perimysjärjestys⁶²

Yllä oleva kuva kuvaa Venäjän laillista perimysjärjestystä, jossa on seitsemän parenteelia. On myös kahdeksas parenteeli, johon kuuluvat perittävästä riippuvaisia ihmisiä. Vaalean vihreällä on merkitty ensimmäinen parenteeli, vaalean sinisellä toinen parenteeli, vaalean keltaisella kolmas parenteeli, persikan värillä neljäs parenteeli, harmaalla viides parenteeli, ruskealla kuudes parenteeli ja kirkkaan sinisellä seitsemäs parenteeli.

Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavaltaan vuoden 1964 siviililaki ennen 17 toukokuuta 2001 määritteli vain kaksi parenteelia laillisessa perinnössä. Koska siviililain artikla 532 oli muokattu, laillinen perimysjärjestys oli suurennettu neljään parenteeliin. Nykyiset kahdeksan parenteelia tulivat voimaan, kun Venäjän Federation siviililain kolmas osa astui voimaan 1 maaliskuuta vuonna 2002.⁶³

⁶² Shmelev 2019.

⁶³ Krasheninnikov 2017, 99-100.

Venäjän Federaation siviililain 1141 artiklan mukaan, lailliset perilliset perivät perinnön perimysjärjestyksessä, joka ilmastaan artikloissa 1142-1145 ja 1148. Jokaisen parenteelin perilliset perivät, jos edellisen parenteelin perillisiä ei ole, perilliset kieltäytyivät perinnöstä tai he ovat perinnöttömiä. Tämä tarkoittaa, että parenteelit ovat poissulkevia.⁶⁴

Samaan parenteelin perilliset perivät kaikki samaan verran, poikkeuksena ovat sijan tuloperilliset, jos heitä on useampi. Sijaisperimysoikeus on vain kolmessa ensimmäisessä parenteetissa.⁶⁵ Tapauksissa, jossa perittäväällä ei ollut laillisia perillisiä, koko perintö siirtyy valtiolle.⁶⁶

14.1 Ensimmäinen parenteeli

Venäjän Federation siviililain 1142 artiklan mukaan, ensimmäiseen parenteeliin kuuluvat lapset, aviopuoliso, vanhemmat sekä perittävän lapsi, joka oli siitetty hänen elämänsä aikana ja syntynyt elävänä. Lapset, jotka syntyivät avioliitossa ja 300 päivän aikana avioerosta, perivät jokaisen vanhempansa kuoleman jälkeen, ellei toisiin ole todistettu. Lapset, jotka syntyivät avioliiton ulkopuolella eikä heidän syntymätodistukseensa ole kirjoitettu isää, perivät ainoastaan äitinsä kuoleman jälkeen. Perittävän lapsenlapset ja heidän jälkeläisensä perivät sijaisperimysoikeudella.⁶⁷

Venäjän Federation siviililain 1147 artiklan 1:n momentin mukaan, laillisessa perinnönjaossa adoptiolapsi ja hänen jälkeläisensä ovat yhdellä puolella, ja ottovanhemmat sekä heidän sukulaisensa ovat toisella puolella, heidät lasketaan alkuperäiseksi sukulaiseksi. Lain mukaan, adoptiolapsi ja hänen jälkeläisensä eivät peri ottovanhempien sekä heidän sukulaistensa kuoleman jälkeen, samoin kuin ottovanhemmat sekä heidän sukulaisensa eivät peri adoptiolapsen ja hänen jälkeläistensä kuoleman jälkeen. Poikkeus tähän sääntöön ilmaistaan Venäjän Federation siviililaissa 1147 artiklassa 3:ssa momentissa. Sen mukaan, jos adoptiolapsi tuomioistuinten päätöksestä, joka oli tehty Venäjän Federation perhelain nojalla säilyttää suhteita yhden vanhemman kanssa tai muiden alkuperäisten sukulaisten kanssa, adoptiolapsi ja hänen jälkeläisensä lain mukaan perivät näiden sukulaisten kuoleman jälkeen, ja taas viimeiseksi mainittu lain mukaan perivät adoptiolapsen ja hänen jälkeläistensä kuoleman jälkeen. Jotta laillinen perinnönjako lapselta vanhemmille tai vanhemmilta lapsille olisi mahdollinen, tarvitsee dokumenttisesti todistaa lapsien alkuperä vanhemmilta laissa määrättyllä järjestyksellä. Sellaisina dokumentteina voivat toimia syntymätodistus ja todistus adoptiomääräyksestä.⁶⁸

⁶⁴ Shmelev 2019.

⁶⁵ Volkova & Kuzbagarov & Iljina 2015, 119-120.

⁶⁶ Krasheninnikov 2017, 64.

⁶⁷ Volkova & Kuzbagarov & Iljina 2015, 122-123.

⁶⁸ Begichev 2013, 72.

14.2 Toinen parenteeli

Venäjän Federation siviililain 1143 artiklan mukaan, toisen parenteelin perillisiä ovat perittävän veljet, siskot, isoisät ja isoäidit. Veljien ja siskojen lapset perivät sijaisperimyoikeudella.⁶⁹

14.3 Kolmas parenteeli

Venäjän Federation siviililain 1144 artiklan mukaan, kolmannen parenteelin perillisiä ovat vanhempien veljet ja siskot eli perittävän sedät ja tädit. Setien ja tätien lapset perivät sijaisperimyoikeudella.⁷⁰

14.4 Neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs parenteeli

Venäjän Federation siviililain 1145 artikla määrittelee neljännen, viidennen, kuudennen ja seitsemänteen parenteelin. Neljänteen parenteeliin kuuluvat isoisoisät ja isoisoäidit. Viidennen parenteeliin kuuluvat veljien ja siskojen lapsenlapset sekä isovanhempien veljet ja siskot. Kuudenteen parenteeliin kuuluvat serkkujen lapset, veljien ja siskojen lapsenlapsien lapset sekä isovanhempien veljien ja siskojen lapset. Jos kuudesta ensimmäisistä parenteeteista ei löydy perijää, perintöoikeus siirtyy seitsemänteen parenteeliin, johon kuuluvat perittävän äitipuoli, isäpuoli ja puolison lapset.⁷¹

14.5 Työkyvyttömät perijät ja kahdeksas parenteeli

Venäjän Federation siviililain 1148 artiklan 1:n momentin mukaan, kansalaiset, jotka kuuluvat lailla perijöihin, joita on mainittu nykyisessä siviililaissa artikloissa 1143-1145 ja ovat työkyvyttömät ennen perinnön avauspäivää, mutta eivät kuulu parenteeliin, joka perii perinnön, perivät lailla yhdessä ja tasa-arvoisesti tämän parenteelin perijöiden kanssa, jos vähintään vuoden ennen perittävän kuolema olivat riippuvaisia perittävästä, riippumatta siitä asuivatko he yhdessä vai ei.

Venäjän Federation siviililain 1148 artiklan 2:n momentin mukaan, laillisiin perijöihin kuuluvat myös ne kansalaiset, jotka eivät kuulu parenteeliin, joita on mainittu nykyisessä siviililaissa artikloissa 1142-1145, mutta ennen perinnön avauspäivää olivat työkyvyttömät ja vähintään vuoden ennen perittävän kuolemaa olivat hänestä riippuvaisia ja asuivat yhdessä. Toisten laillisten perijöiden ollessaan he perivät yhdessä ja tasa-arvoisesti sen parenteelin kanssa, joka perii.

⁶⁹ Volkova & Kuzbagarov & Iljina 2015, 125.

⁷⁰ Begichev 2013, 73.

⁷¹ Shmelev 2019.

Venäjän Federation siviililain 1148 artiklan 3:n momentin mukaan, jos edellä mainitussa toisessa momentissa mainittuja laillisia perijöitä ei ole, perijästä riippuvaiset työkyvyttömät perivät itsenäisesti kahdeksantena parenteelina.

Työkyvyttömät perijät ovat: alaikäiset lapset; kansalaiset, jotka saavuttivat eläkeiän, joka antaa oikeuden vanhuuseläkkeeseen Federation lain mukaan; I, II tai III ryhmän invalideiksi henkilöiksi tunnustetut kansalaiset.⁷²

15 Perintövero Venäjällä

Ennen vuotta 2006 perintöä laskettiin tuloksi, tämän takia sitä piti maksaa tuloveroa. Sen jälkeen, kun Venäjän Federaation verolakiin oli tehty useita muutoksia, melkein kaikki perinnöt vapautettiin tuloverosta. Tänä päivänä on vain pieni osa perintöä, josta pitää maksaa tuloveroa. Ne edustavat oikeuksia tuloihin, jotka saadaan luomalla: taidetta, keksintöjä, kirjallisia teoksia, tieteellisiä teoksia, teollisuismalleja. Perillinen saadessaan sellaista perintöä on velvollinen maksamaan 13 % sen hinnasta valtiolle.⁷³

16 Lahjakirja ja lahjakirjan verotus Venäjällä

Lahjakirjalla voi lahjoittaa mitä tahansa ja kenelle tahansa. Lahjakirja usein käytetään ehkäistäkseen omaisuuden jakoa avioeron jälkeen. Se, mitä ihminen saa lahjakirjalla tulee hänen omaisuudeksensa, vaikka lahjoitus tapahtuu avioliiton aikana. Tämän takia lahjakirjalla saadut lahjat ei tarvitse jakaa avioeron jälkeen.⁷⁴

Lahjakirjan teko riippuu siitä, mitä halua lahjoittaa. Suuressa osassa tapauksista tarvitaan lahjoittajan ja lahjan saajan passit, dokumentit, jotka todistavat lahjan omistukseen sekä notaari, joka todeksi sopimuksen. Tapauksissa, joissa lahjan omistus edellyttää valtion rekisteröintiä, on otettava yhteyttä valtion valtuutettuun virastoon.⁷⁵

Lain mukaan lahjasta ei tarvitse maksaa veroa, jos se on rahaa tai joku omaisuus, mutta ei kiinteistöt, ajoneuvot, osakkeet tai arvopaperit. Esimerkiksi, ystävät A ja B lahjoittivat ystävälle C matkan ulkomaille. Tässä tapauksessa C:n ei tarvitse maksaa veroa matkan hinnasta, koska tämä lahja ei kuulu kiinteistöön tai muihin edellä mainittuihin rajoituksiin.⁷⁶

⁷² Kuka on lain mukaan työkyvytön riippuja 2018.

⁷³ Perintövero 2020.

⁷⁴ Lahjoitamme oikein. Mikä on lahjakirja ja miten sitä tehdään oikein? 2020.

⁷⁵ Lahjoitamme oikein. Mikä on lahjakirja ja miten sitä tehdään oikein? 2020.

⁷⁶ Lahjakirjavero 2020.

Lahjaveroa ei tarvitse maksaa, jos lahjoitus on tapahtunut lähisukulaisten välillä. Tällaisessa lahjoituksessa veroa ei tarvitse maksaa ollenkaan, vaikka lahjoittaa kiinteistöä, ajoneuvoa, osaketta tai arvopaperia. Lähisukulaiset ovat sukulaiset suorassa nousevassa ja laskevassa linjassa: vanhemmat ja lapset, isovanhemmat ja lapsenlapset, veljet ja siskot.⁷⁷

Veroa on maksettava, jos kiinteistön, ajoneuvon, osakkeen tai arvopaperin lahjoittaja ei ole lähisukulainen. Tällöin lahjan saaja maksaa 13 % veroa lahjan hinnasta valtiolle. Lisäksi 13 % veroa lahjasta on maksettava myös silloin, kun lahja on saatu oikeushenkilöltä tai yksittäiseltä yrittäjältä ja lahjan arvo on yli 4 000 ruplaa. Näissä tapauksissa veroa ei makseta lahjan koko arvosta, vaan summasta, joka ylittää 4 000 ruplaa. Se voi olla joko yksi lahja tai useita, jotka lahjan saaja saa yhden vuoden aikana.⁷⁸

Lahjakirjan teko ei ole vaikeaa, mutta sen miinuksina toimi se, että sitä ei voi perua sekä veron maksaminen, jos lahjoitus on tapahtunut ei lähisukulaisten välillä. On muistettava, että lahjakirjaa ei voi tehdä, jos lahjoittaja ei ole täysi-ikäinen, jolloin hänen edustajinansa pitää olla hänen vanhempansa, viralliset huoltajat tai edunvalvojat sekä jos lahjoittaja on tunnistettu henkisesti ja fyysisesti vammaiseksi henkilöksi.⁷⁹

17 Testamentti Venäjällä

Testamentti on perittävän viimeinen tahto hänen omaisuudestaan, muista oikeuksista, jotka on tehty laissa määrättyllä tavalla sekä Venäjän Federation siviililain mukaan.⁸⁰ Testamentti luokitellaan kiireisiin sopimuksiin, koska testamentintekijän kuolema tulee väistämättä ennemmin tai myöhemmin. Testamentintekijä voi missä vaiheessa tahansa joko peruttaa testamentin tai muuttaa sitä. Tämän takia testamentille kuten yksipuoliselle sopimukselle on luonteellinen ehdollisuuden elementti. Testamentin teko, kunnes testamentintekijä kuolee, ei ole peruuttamaton. Testamentintekijällä on oikeus olla kertomatta testamentin teosta, sisällöstä, muutoksista tai peruutuksesta.⁸¹

Venäjän Federation siviililain 1118 artiklan mukaan, testamentin voi tehdä se kansalainen, joka testamentin teko hetkellä oli oikeustoimikelpoinen ja teki sen itsenäisesti. Oikeustoimikelpoisuus tulee voimaan, kun kansalainen täyttää 18-vuotta. Lisäksi testamentin voivat tehdä alle 18-vuotiaat kansalaiset, jotka ovat avioliitossa sekä testamentin voi tehdä oikeustoimikelpoiseksi ilmoitettu 16-vuotias, jos hän työskentelee työsopimuksen perusteella tai harjoittaa

⁷⁷ Lahjakirjavero 2020.

⁷⁸ Lahjakirjavero 2020.

⁷⁹ Lahjoitamme oikein. Mikä on lahjakirja ja miten sitä tehdään oikein? 2020.

⁸⁰ Alekseev & Stepanov 2018, 272.

⁸¹ Volkova & Kuzbagarov & Iljina 2015, 83, 87.

laillisten edustajien suostumuksella yrittäjyyttä. Venäjän Federation siviililain 1125 artiklan 3:n momentin 1:n lauseen mukaan, testamentintekijän pitää itse allekirjoittaa testamentin. Testamentin toteuttaminen edustajan välityksellä ei ole sallittua.⁸²

Venäjän Federation siviililain 1124 artiklassa kerrotaan yhteiset säännöt, testamentin muodosta ja teko järjestyksestä. Yhteisen säännön mukaan, testamentti pitää laatia pätevässä kirjallisessa muodossa, jonka jälkeen notaari todistaa sen todeksi.⁸³ Poikkeuksena toimii Venäjän Federation siviililain 1129 artikla, jonka mukaan, äärimmäisissä olosuhteissa, kun kansalainen on tilanteessa, joka uhkaa selvästi hänen elämäänsä, hänellä on oikeus ilmaista viimeisen tahtonsa normaalissa kirjallisessa muodossa. Tässä tapauksessa tarvitaan kaksi läsnäolevaa todistajaa, testamentintekijän on omalla kädellä kirjoitettava ja allekirjoitettava dokumentin, jonka sisällöstä näkyy, että kyseessä on testamentti. Kuitenkin tällainen dokumentti menettää oman voimansa, jos tekijä kuukauden aikana äärimmäisissä olosuhteiden jälkeen ei käytä yhteistä järjestystä testamentin tekoon.⁸⁴

Venäjän Federation siviililain 1127 artiklan mukaan, seuraavat testamentit pidetään notaaritodistettuna: vankilassa, vankilan päällikkö todistaa testamentin; aluksilla, kapteeni todistaa testamentin; sotilasyksiköissä, armeijan yksikön komentaja todistaa testamentin; sairaaloissa, vammaisten ja vanhusten kodeissa, laitoksen päälääkäri tai johtaja todistavat testamentin; tutkimusmatkalla, matkan johtaja todista testamentin. Testamentti, joka pidetään notaaritodistettuna, testamentintekijä allekirjoittaa testamenttia todistavan henkilön läsnäollessa sekä yhden todistajan, joka myös allekirjoittaa testamentin.⁸⁵

Siviililaissa säädetään mahdollisuudesta suljettuun testamenttiin. Testamentin tekeminen siinä järjestyksessä, jossa muilla ihmisillä, mukaan lukien notaari, ei ole mahdollisuutta tutustua sen sisältöön. Tällaisen testamentin laatii ja allekirjoittaa testamentintekijä. Sen jälkeen suljetussa kirjekuoressa oleva testamentti annetaan notaarille kahden todistajan läsnäollessa, jotka allekirjoittavat kirjekuoren. Tämä kirjekuori kahden todistajan läsnäollessa notaari sinetöi toiseen kirjekuoreen, johon hän kirjoittaa tiedot testamentintekijästä sekä todistajista.⁸⁶

Notaari, muu todistava henkilö, kääntäjä, toimeenpanija, todistaja sekä kansalainen, joka allekirjoittaa testamentin testamentintekijän sijan, eivät ole oikeutettuja paljastamaan mitään

⁸² Krashennikov 2017, 76-77.

⁸³ Begichev 2013, 44.

⁸⁴ Alekseev & Stepanov 2018, 276.

⁸⁵ Demidova 2020.

⁸⁶ Alekseev & Stepanov 2018, 274.

tietoa, joka koske testamenttia. Jos testamentin salassa pitovelvollisuus rikkoutuu, testamentintekijällä on oikeus saada korvausta henkisestä kärsimyksestä.⁸⁷

17.1 Testamentin pätemättömyydestä

Testamentti lasketaan pätemättömäksi: kun se ei ole lain tai muun lainsäädännön mukainen; jos testamentintekijä ei ole oikeustoimikelpoinen; jos testamentintekijä ei kyennyt ymmärtämään toimensa merkitystä tai johtamaan niitä; jos testamentti on tehty petoksen, väkivallan, uhkien vaikutuksen alla ja jne. Lisäksi testamenttia voi tehdä pätemättömäksi Venäjän Federation siviililain 1124 artiklan 3:n momentin nojalla, joka käsittelee todistajien läsnäoloa testamentin tekohetkellä. Todistajien läsnäolosta testamentin tekohetkellä päättää testamentintekijä eli se on vapaaehtoista, mutta siviililaissa on mainittu tapauksia, jossa todistajin läsnäoloa testamentin tekohetkellä on välttämätön. Sellaiset tapaukset ovat suljettu testamentti ja testamentti äärimmäisissä olosuhteissa.⁸⁸

Suljettaakseen pois tapauksia viimeisen tahdon vääristymisestä Venäjän Federation siviililain 1124 artiklan 2:n momentin mukaan, seuraavat eivät saa olla todistajia: notaari ja todistava henkilö; henkilö, jonka hyväksi testamentti tehdään, hänen puoliso, lapset ja vanhemmat; kansalaiset, jotka eivät ole oikeustoimikelpoisia; lukutaidottomat; kansalaiset, joilla on fyysiset vammat, jotka eivät anna heidän täysin ymmärtää tapahtuvaa; henkilöt, jotka eivät osaa riittävästi sitä kieltä millä testamentti oli kirjoitettu, poikkeuksena on suljettu testamentti.⁸⁹

Lisäksi on tärkeää, että tiettyjen testamenttiin sisältyvien ohjeiden pätemättömyys ei vaikuta jäljellä oleviin testamentin osiin, jos voidaan olettaa, että tämä osa sisältyisi testamenttiin ja virheellisten määräysten puuttuessa. Testamentin pätemättömyys ei estä siinä ilmoitettuja henkilöitä oikeudesta periä lain mukaan tai muulla voimassa olevalla testamentilla.⁹⁰

18 Lakiosa Venäjällä

Venäjän Federation siviililain 1149 artiklan mukaan, lakiosansa voivat saada perittävän alaikäiset ja työkyvyttömät lapset, perittävän vanhemmat, perittävän puoliso sekä perittävästä riippuvaiset työkyvyttömät, joita on mainittu Venäjän Federation siviililain 1148 artiklassa.⁹¹

Lakiosa on puolen perillisen perintöosuuden arvosta, joka laillisen perinnönjaon mukaan hänelle kuuluisi. Edellä mainitut henkilöt ovat oikeutettuja lakiosaan, jos he eivät peri

⁸⁷ Volkova & Kuzbagarov & Iljina 2015, 87.

⁸⁸ Krasheninnikov 2017, 84.

⁸⁹ Begichev 2013, 45.

⁹⁰ Alekseev & Stepanov 2018, 276.

⁹¹ Alekseev & Stepanov 2018, 281.

testamentilla sekä jos testamentilla saatu perintö on alle puolet siitä, mitä he perisivät lain mukaan.⁹²

19 Perinnön vastaanottaminen Venäjällä

Perinnön vastaanottaminen on perillisen yksipuolinen vapaaehtoinen toiminta, jonka tavoitteena oikeuksien ja velvollisuuksien syntyminen perintöomaisuuden suhteen.⁹³ Perinnön voi vastaanottaa kahdella eri tavalla: tekemällä tosiasiallisia toimintoja; kääntyä notaarin puoleen. Tekemällä tosiasiallisia toimintoja tarkoittaa, että perillisen katsotaan vastaanottaneen perinnön, ellei toisin ole todistettu, jos hän: otti haltuunsa perinnön; teki toimenpiteitä perinnöllisen omaisuuden säilyttämiseksi, sen suojaamiseksi loukkauksilta tai vaatimuksilta kolmannelta osapuolelta; maksoi omalla kustannuksellaan perintöomaisuuden ylläpidosta aiheutuvat kulut; maksoi perittävän velat omalla kustannuksellaan tai sai perittävälle kuuluva rahaa kolmannelta osapuolelta. Vaikka perillinen suorittaisi tosiasialliset toimenpiteet rekisteröitävän omaisuuden suhteen, omalle nimelle rekisteröimiseksi perillisen katsotaan vastaanottaneen perinnön vasta saatuaan todistuksen perintöoikeudesta notaarilta, koska tämä asiakirja vahvistaa perillisen oikeudet. Tämän takia kääntyä notaarin puoleen kirjallisella hakemuksella on yleisin perinnön vastaanottamisen tapa.⁹⁴

On huomioitava, että perinnön voi vastaanottaa vain kokonaan, eli kun perillinen ottaa vastaan edes osan perinnöstä, se tarkoittaa, että hän vastaanottaa muutakin mukaan lukien kaikki perittävän velvoitteet (velat). Lukuun ottamatta velvoitteet, jotka kuuluvat erottomasti perittävän persoonallisuuteen, lapsen tukioikeuteen, vahingonkorvauksen, joka on aiheutettu kansalaisen elämälle tai terveydelle sekä velvollisuudet, joiden luovuttaminen perintönä ei ole lailla sallittu.⁹⁵

20 Perinnön vastaanottoaika Venäjällä

Venäjän Federation siviililain 1154 artiklan 1:n momentin mukaan, perintö on vastaanotettava kuuden kuukauden aikana perinnön avauspäivästä alkaen. Venäjän Federation siviililain 1155 artiklan 1:n momentin mukaan, perillisen hakemuksella, joka menetti perinnön vastaanottoajan, tuomioistuimien voi palauttaa ajan entiselle ja myöntää perillisen vastaanottaneen

⁹² Shmelev 2018.

⁹³ Begichev 2013, 86.

⁹⁴ Shmelev 2018.

⁹⁵ Shmelev 2018.

perinnön, jos hän pystyy todistamaan, että hän ei ollut tietoinen tai hän menetti perinnön vastaanottoajan muulla pätevällä syyllä.⁹⁶

21 Perinnöstä ja testamentista luopuminen Venäjällä

Perijällä on oikeus perinnön vastaanottoaikana luopua perinnöstä kokonaan, vaikka hän on jo vastaanottanut sitä, muiden henkilöiden hyväksi tai nimeämättömien henkilöiden hyväksi, joiden eduksi hän luopuu perintöomaisuudesta. Muut henkilöt, joiden eduksi voi luopua perintöomaisuudesta, ovat testamentin perilliset tai minkä vaan parenteelin perilliset, kun he vaan ovat perintöoikeutettuja. Jos perillinen on alaikäinen, oikeustoimikelvoton tai osittain oikeustoimikelvoton, perinnöstä luopuminen on mahdollinen huoltajuusviranomaisen etukäteen annetulla luvalla. Perinnöstä luopuminen tapahtuu samalla tavalla kuin perinnönvastaanottaminen. Perinnöstä luopumista myöhemmin ei pysty enää muuttamaan tai peruuttamaan.⁹⁷

22 Kelvottomat perilliset Venäjällä

Kelvottomat perilliset ovat kansalaiset, joilla lain perustuvilla perusteilla ei ole oikeutta periä tai tuomioistuimien riistää heiltä tämän oikeuden. Laissa erotellaan kaksi tyyppiä kelvottomia perillisiä: ehdottomasti kelvottomia perillisiä ja ehdoin kelvottomia perillisiä. Ehdoin kelvottomat perilliset ovat ne, joita poistetaan perinnöstä vain tuomioistuimen määräyksellä. Laki viittaa kansalaisiin, jotka ovat pahantahtoisesti kiertäneet velvollisuutensa perittävän ylläpidosta. Ehdottomasti kelvottomat perilliset ovat taas ne, joilla ei ole perintöoikeutta lain nojalla. Heidät perintönsä poistamiseksi ei vaadita tuomioistuimen päätöstä, koska he ovat joko kansalaiset, jotka yrittivät periä tahallisesti laittomalla toiminnalla tai vanhemmat, joilta on evätty vanhempien oikeudet suhteessa lapseen eli perittävään.⁹⁸

Venäjän Federation siviililain 1146 artiklan 2:n momentin mukaan, perillisen jälkeläiset eivät saa periä sijaisperimysoikeudella, jos perittävä on jättänyt perillisen ilman perintöä.

23 Valtion oikeus jäämistöön Venäjällä

Venäjän Federation siviililain 1151 artiklan 1:n momentin mukaan, valtio perii tapauksissa, jossa perillisiä ei ole sekä lailla että testamentilla, yhdelläkään perillisestä ei ole

⁹⁶ Krasheninnikov 2017, 122, 124.

⁹⁷ Alekseev & Stepanov 2018, 283.

⁹⁸ Kelvottomat perilliset 2019.

perintöoikeutta tai kaikki perilliset poistetaan perinnöstä, tai kukaan perillisistä ei hyväksy perintöä, tai kaikki perilliset luopuvat perinnöstä, eikä kukaan heistä ilmoittanut kieltäytyvänsä toisen perillisen hyväksi, kuolleen omaisuuden katsotaan siirtyvän valtiolle.

24 Yhteenveto

Tutkittaessa Suomen ja Venäjän perinnönjakoa selvisi, kuinka ne poikkeavat toisistaan. Ensimmäinen mikä nousi esille, on perimysjärjestys. Suomessa on vain kolme parenteelia, ja Venäjällä on kahdeksan. Näin olleen Venäjällä on isompi mahdollisuus siihen, ettei valtio tule saamaan perintöä. Suomessa perimysjärjestyksessä leski on sijoitettu ensimmäisen ja toisen parentealien välille. Suomessa lesken asema on suojattu lailla, jolloin leskellä on oikeus hallita jäämistöä jakamattomana sekä jos perittävällä ei ollut rintaperillisiä, leskellä on oikeus periä kuolleen puolison omaisuutta. Lisäksi Suomessa perinnöstä ei tarvitse maksaa veroa, jos perintö on alle 20 000 euroa. Venäjällä leski kuuluu ensimmäiseen parenteeliin, ja Venäjällä ei tarvitse maksaa veroa perinnöstä.

Suomessa ennakkoperintö on lahja. Jos lapsi saa lahjan vanhemmilta yli 5 000 euroa, hän joutuu maksamaan veroa asteikon mukaan. Venäjällä taas ei ole niin sanottua ennakkoperintöä, mutta on lahjakirja, joka voi toimia ennakkoperintönä. Lahjasta, joka oli saatu lahjakirjalla ei tarvitse maksaa veroa, jos lahjoitus on tapahtunut lähisukulaisten välillä. Jos lahjan on tehnyt ulkopuolinen kuten kaveri ja lahjan arvo on yli 4 000 ruplaa, silloin lahjan saajan on maksettava 13 % veroa.

Suomessa ja Venäjällä erot testamentin teossa ovat siinä, että Suomessa testamentti on tehtävä kirjallisessa muodossa kahden todistajan ollessa yhtäkaa läsnä, kun taas Venäjällä testamentti pitää laatia pätevässä kirjallisessa muodossa, jonka jälkeen notaari todistaa sen todeksi. Lisäksi testamentin muodot poikkeavat toisistaan esimerkiksi, Venäjällä on olemassa suljettu testamentti, kun taas Suomessa sitä ei ole. Lakiosat myös eroavat toisistaan. Venäjällä lakiosaan ovat oikeutettuja perittävän alaikäiset ja työkyvyttömät lapset, perittävän vanhemmat, perittävän puoliso sekä perittävästä riippuvaiset työkyvyttömät, kun taas Suomessa lakiosaan ovat oikeutettuja vain rintaperilliset.

Venäjällä perillisen katsotaan vastaanottaneen perinnön, jos on tehnyt tosiasiallisia toimintoja tai kääntynyt notaarin puoleen. Tosiasiallisten toimintojen jälkeen on kuitenkin käytävä notaarilla saadakseen todistuksen perintöoikeudesta. Perinnön voi vastaanottaa vain kokonaan. Venäjällä kaikki perittävän veloitteet (velat) periytyvät. Suomessa perinnön katsotaan vastaanottaneen, jos perillinen osallistuu perunkirjoitukseen tai muutoin ryhtynyt jäämistöä koskeviin toimiin. Perinnön voi vastaanottaa joko kokonaan tai osittain. Suomessa kaikki

perittävän veloitteet (velat) eivät periydy. Suomessa vastaanottaakseen perinnön on annettu kymmenen vuotta, kun taas Venäjällä vain kuusi kuukautta.

Venäjällä perillinen perinnön vastaanottoaikana voi luopua perinnöstä kokonaan, vaikka hän on jo vastaanottanut sitä. Perillinen myös voi luopua perinnöstä muiden henkilöiden hyväksi. Perinnöstä luopuminen tapahtuu samalla tavalla kuin perinnönvastaanottaminen eli on kääntyvä notaarin puoleen. Suomessa sama kuin Venäjälläkin luopumisilmoitus on aina tehtävä kirjallisesti ja se on allekirjoitettava. Luopumisilmoituksen voi kirjata perukirjaan. Lisäksi Suomessa on sellainen vaihtoehto, kun ennakkoluopuminen eli perinnöstä luopuminen ennen perittävän kuolemaa.

Suomessa ei voi periä, jos on tahallisesti aiheuttanut kuoleman rikollisella teolla saadakseen perintöä tai tahallaan hävittänyt tai salannut perittävän testamentin. Lisäksi peritettävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi, jos perillinen on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävän tai erästä hänen läheisistään sekä jos perillinen jatkuvasti viettää kunniatonta tai epäsiiveellistä elämää. Perimyksen esteet tai perinnöttömäksi tekeminen ei sulkee pois sijaisperimysoikeutta tai lakiosa. Venäjällä on kaksi ryhmää, jotka eivät peri. Ehdoin kelvottomat perilliset, joita poistetaan perinnöstä vain tuomioistuimen määräyksellä sekä ehdottomasti kelvottomat perilliset, jotka yrittivät periä tahallisesti laittomalla toiminnalla tai vanhemmat, joilta on evätty vanhempien oikeudet suhteessa lapseen eli perittävään. Venäjällä, jos perittävä on kelvoton perillinen, hänen jälkeläisensä eivät saa periä sijaisperimysoikeudella.

25 Johtopäätökset

Opinnäytetyössä selvisi, että Suomen ja Venäjän perintölainsäädäntöjen välillä on tosi paljon eroa, jonka takia yhtenäisyyksiä on vaikea huomata. Välttääkseen virheitä ennakkoperinnössä, testamentin teossa ja perinnön saannissa on käännettävä asiantuntijoiden puoleen molemmissa valtioissa.

Tehtäessä opinnäytetyötä yhtenä haasteista oli Venäjän perintölainsäädännön kääntäminen suomen kielelle, sillä suomen tai englannin kieliset versiot eivät olleet saatavilla. Saadakseen oikeuden lukea Venäjän yliopiston nettikirjastossa lainopillisia kirjoja, oli rekisteröidyttävä Venäjän kirjastossa paikan päällä. Lisäksi suurempaa osaa nettilähteistä ei voitu käyttää opinnäytetyössä tekijän oikeuksien takia.

Opinnäytetyöstä ei ole käsitelty kaksoiskansalaisen perinnönjaon kansainvälisen lain näkökulmasta eikä perinnön saantia ulkomailta. Nämä aiheet ovat laajat ja niistä pystyy tekemään erillisen opinnäytetyön.

Lähteet

Kirjallisuus ja artikkelit

Alekseev S. S. & Stepanov S. A., 2018. Siviililaki kysymyksissä ja vastauksissa (Гражданское право в вопросах и ответах). 3., panos. Moskova: Prospekt.

Begichev A.V., 2013. Venäjän perimys oikeus (Наследственное право России). Moskova: Logos.

Hirvonen, Ari, 2011. Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsinki: Yleisen oikeustieteen julkaisuja.

Kangas, Urpo, 2018. Perhevarallisuus oikeus. 3., uudistettu panos. Helsinki: Alma Talent.

Krasheninnikov P.V., 2017. Perimys oikeus (Наследственное право). 2., panos. Moskova: Statut.

Lindholm, Tuomo, 2016. Perintöverokirja. 16., uudistettu panos. Helsinki: Verotieto Oy

Norri, Matti, 2017. Perintö ja testamentti. 7., uudistettu panos. Alma Talent Oy, yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus.

Ossa, Jaakko, 2018. Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen. 2., uudistettu panos. Viro: Printon.

Pirinen, Jouni & Honkanen, Jukka, 2013. Jokaisen oikeustieto. Helsinki: Sanoma Pro.

Volkova N.A. & Kuzbagarov A.N. & Iljina O.JU., 2015. Perimys oikeus (Наследственное право). 6., panos. Moskova: Unity.

Muut lähteet

Demidova, Viktoria. Perimysjärjestys testamentilla (Порядок наследования по завещанию), http://www.legalneed.ru/info/grazhdan_pravo/nasledovanie_po_zaveshaniu/, viitattu 30.3.2020.

Huttunen, Matti. Perinnöstä luopuminen - yksi jäämistösuunnittelun väline, <https://www.lrhto.fi/artikkelit/perhe-ja-perinto/perinnosta-luopuminen-yksi-jaamistosuunnittelun-valine/>, päivitetty 19.2.2018.

Kelvottomat perilliset (Недостойные наследники), <https://www.zakonoved.com/nedostoynye-nasledniki/>, julkaistu 29.11.2019.

Keskinäinen testamentti ja yleistestamentti, <https://testamentti.fi/keskinainen-testamentti-ja-yleistestamentti/>, viitattu 29.2.2020.

Kuka on lain mukaan työkyvytön riippuja (Кто по закону является нетрудоспособным иждивенцем наследодателя), <https://www.zakonoved.com/%D0%BD%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%B8%D0%B6%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%8B-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F/>, julkaistu 26.2.2018.

Kuolinpesä ja kuolinpesän velat - kuka vastaa vainajan velasta?, <https://profit.lowell.fi/kuolinpes%C3%A4-ja-kuolinpes%C3%A4n-velat>, julkaistu 15.4.2019.

Lahjakirjavero (Налог на дарение), <https://ndflka.ru/article/uplata-nalogov/nalog-na-darenie/>, viitattu 29.3.2020.

Lahjoitamme oikein. Mikä on lahjakirja ja miten sitä tehdään oikein? (Дарим грамотно. Что такое дарственная и как оформить ее правильно?), <https://mtblog.mtbank.by/h-darim-gramotno-что-takoe-darstvennaya-i-kak-oformit-ee-pravilno/>, viitattu 29.3.2020.

Oikeustiede: vertaileva oikeustiede, http://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:vertaileva_oikeustiede, Tieteen termipankki 20.4.2020.

Perunkirjoitus, <https://amoslaki.fi/perunkirjoitus/>, viitattu 13.4.2020.

Perintövero (Налог на наследство), <https://pravoved.ru/themes/налог-на-наследство/>, viitattu 29.3.2020.

Räbinä, Timo, 2016. Varallisuuden siirto sukupolvelta toiselle ja verotus, <https://slideplayer.fi/slide/11155750/>.

Shmelev, Aleksandr. Perimys oikeus lain mukaan (Наследование по закону), <https://yuridicheskaya-konsultaciya.ru/nasledstvo/nasledovanie-po-zakonu.html#nasledovanie-po-pravu-predstavleniya>, päivitetty 3.1.2019.

Shmelev, Aleksandr. Testamenttiperintö (Наследование по завещанию), <https://yuridicheskaya-konsultaciya.ru/nasledstvo/nasledovanie-po-zaveschaniyu.html>, päivitetty 7.10.2018.

Shmelev, Aleksandr. Perintö: vastaanottaminen ja rekisteröinti (Наследство: вступление и оформление), https://yuridicheskaya-konsultaciya.ru/uridicheskaia_konsultacija_po_nasledstvu.html, päivitetty 7.10.2018.

Sivula, Sirkka. Testamentin tekeminen, <https://www.tukiliitto.fi/lahjoita/testamenttilahjotus/testamentin-tekeminen/>, viitattu 29.2.2020.

Kuvat

Kuva 1: Suomen perimysjärjestys	10
Kuva 2: Venäjän perimysjärjestys	21